

T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK

I. DÜNYA SAVAŞININ SONUÇLARI VE WILSON İLKELERİ

BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞININ SONA ERMESİ

- 1917 yılında **Rusya'nın savaştan çekilmesi** üzerine **İttifak Devletleri İtilaf Devletlerine karşı üstünlük kurmuşlardı.** Ancak bu durum uzun sürmedi.

- **Almanya'nın, İtilaf Devletlerine silah ve malzeme satan Amerikan ticaret gemilerini batırması üzerine Amerika Birleşik Devletleri İtilaf Devletlerinin yanında savaşa girdi.**

- Almanya, güçlü Amerikan ordusu karşısında tutunamadı. **Almanya'nın yenileceğini anlayan İttifak Devletleri, ateşkes anlaşmaları imzalayarak savaştan çekildiler.**

- İlk olarak **Bulgaristan** savaştan çekildi.

- **Bulgaristan'ın savaştan çekilmesi üzerine Osmanlı Devleti ile İttifak Devletleri arasındaki kara bağlantısı kesildi.**

- Müttefiklerinin yenilgiyi kabul etmesi üzerine **Osmanlı Devleti** de, **Mondros Ateşkes Antlaşması**'nı (30 Ekim 1918) imzalayarak savaştan çekildi.

- Ardından **Avusturya** ve son olarak da **Almanya** da savaştan çekildiler.

- **Püf bilgi: I. Dünya Savaşı İtilaf Devletlerinin galibiyeti ile sonuçlandı.**

I. DÜNYA SAVAŞININ SONUÇLARI

- ✓ **Sömürgelerini koruyan İngiltere** I. Dünya Savaşı'ndan en kârlı çıkan devlet olmuştur.
- ✓ **İmparatorluklar** (Osmanlı Devleti, Avusturya-Macaristan, Rus Çarlığı) **yıkılmış**, yerine **milli devletler ortaya çıkmıştır**.
- ✓ **Çekoslovakya, Avusturya, Macaristan, Polonya ve Yugoslavya** gibi yeni devletler kurulmuştur.
- ✓ **Orta Doğu ve Avrupa'nın siyasi haritası yeniden çizilmiştir.**

I. DÜNYA SAVAŞININ SONUÇLARI

- ✓ **Dünya barışını korumak amacıyla Milletler Cemiyeti** (Cemiyet-i Akvam) kurulmuştur.
- ✓ **Sömürgecilik “manda ve himaye”** adı altında devam etmiştir.
- ✓ **Yenilen devletlerde rejim (yönetim) değişiklikleri** meydana gelmiştir. Rusya’da (Komünizm), Almanya’da (Nazizm), İtalya’da (Faşizm) **totaliter (baskıcı) rejimler doğmuştur.**

Püf çıkarım: I. Dünya Savaşından sonra yenilen devletlerle yapılan ağır antlaşmalar **Almanya** ve **İtalya**’nın ırkçı ve yayılmacı politikalar izlemesine ve II. Dünya Savaşı’nın çıkmasına neden olmuştur.

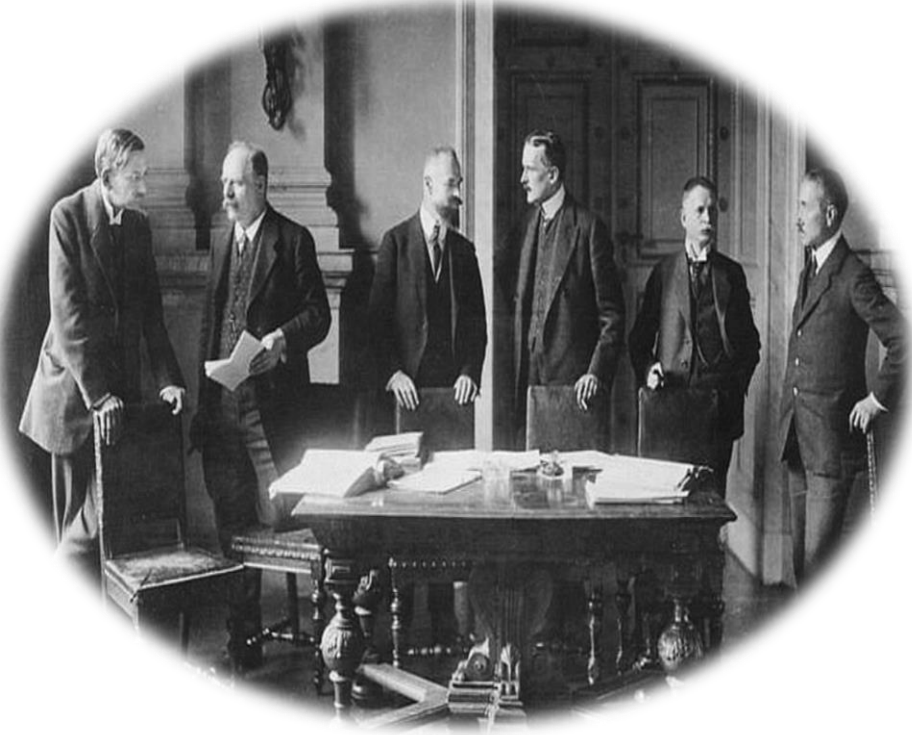
YENİLEN DEVLETLERLE YAPILAN ANTLAŞMALAR

Versay Antlaşması (1919): İtilaf Devletleri ile **Almanya** arasında imzalanmış, Almanya'ya askeri ve ekonomik kısıtlamalar getirilmiş, **Almanya, bütün sömürgelerini kaybetmiş, Alsace-Loren bölgesi Fransa'ya bırakılmıştır.**

Püf çıkarım: Bu durum **Almanya'da rejim değişmesine, silahlanmanın başlamasına ve II. Dünya savaşına zemin hazırlamıştır.**

Saint Germain Antlaşması (1919): İtilâf Devletleri ile **Avusturya** arasında imzalandı. Bu antlaşma ile **Avusturya-Macaristan imparatorluğu parçalanmış** Avusturya bir cumhuriyet haline getirilmiştir.

YENİLEN DEVLETLERLE YAPILAN ANTLAŞMALAR

Triyanon Antlaşması (1920): İtilaf Devletleri ile **Macaristan** arasında imzalanmıştır.

Nöyyi Antlaşması (1919): **Bulgaristan**'ın Ege Denizi ile olan bağlantısı kesildi. **Balkan Savaşları sırasında elde ettiği toprakları kaybetti.**

Sevr Antlaşması (10 Ağustos 1920): İtilaf devletleri **Osmanlı Devleti** arasında imzalanmıştır.

WILSON İLKELERİ

ABD Başkanı Wilson'un, I. Dünya Savaşı devam ederken, **savaş sonunda kalıcı barışı sağlamak, sömürgeciliği sona erdirmek ve ABD'yi dünya siyasetinde ön plana çıkarmak** amacıyla yayımladığı ilkelerdir.

1-Her millet kendi geleceğini kendisi belirleyecektir.
Püf yorum: *Sömürgeciliğe ve imparatorluklara karşı çıkılmıştır.*

WILSON İLKELERİ

2-Yenen devletler, yenilen devletlerden toprak ve savaş tazminatı almayacaklardır.

Püf yorum: *Sömürgeciliğin "manda ve himaye" şekline dönüşmesine neden olmuştur.*

3-Devletlerarasında gizli antlaşmalar yapılmayacak ve silahlanmaya son verilecektir.

Püf yorum: *Kalıcı barış amaçlanmış ve gizli antlaşmalara tepki gösterilmiştir.*

4-Devletlerarası anlaşmazlıklara çözüm bulmak için Cemiyet-i Akvam (Milletler Cemiyeti) adıyla bir örgüt kurulacaktır.

Püf yorum: *Devletlerarası sorunları barışçı yollarla çözmek ve barışı korumak amaçlanmıştır.*

WILSON İLKELERİ

Osmanlı Devleti ile ilgili maddeler

5-Osmanlı Devleti'nde Türklerin çoğunlukta olduğu bölgelerde kesin egemenlik hakkı tanınacaktır.

6- Osmanlı Devleti'nin egemenliği altında yaşayan diğer uluslara da (azınlıklara) kendi geleceklerini belirleme hakkı verilecektir.

Püf yorum: *Osmanlı İmparatorluğu bağımsız devletlere bölünmek istenmiştir. Ermeniler, Rumlar ve Araplar devlet kurmak için hazırlıklara başlamışlardır.*

7-Boğazlar, bütün dünya ticaret gemilerine açık olacak ve bu durum tüm devletlerin garantisi altında olacaktır.

Püf madde: *Osmanlı Devletinin egemenlik haklarına aykırıdır.*